

Värmland Star Party

Text och bild Staffan Skogby

Värmland Star Party hölls den 9-11 mars 2007. Det var 17:de året i följd och även denna gång välbesökt med 64 föranmälda. Några ytterligare anslöt också på fredagskvällen och under lördagen.

Stjärnträffen ägde rum som vanligt på Berga Hembygdsgård vid Lysvik i Värmland.

Platsen är belägen på en höjd med en vacker utsikt över sjön Norra Fryken. I anslutning till hembygdsgården finns ett vandrarhem med en föreläsningssal.

I denna artikeln vill jag kort återge programmet från starten på fredagskväll till avslutningen på söndagen vid 12-tiden.

Fredagen den 9 mars

Fredagskvällen ägnades åt försäljning av diverse astroprylar och böcker. Kommersen var livlig som

vanligt. Där fanns även företaget Astro's nye svenske representant Christer Kjellner.

Till försäljning fanns också några begagnade teleskop.

Några av teleskopen som var till salu.

Undertecknad bidrog till en hel del bokförsäljning under kvällen. Senare på kvällen kunde man observera från en stjärnklar himmel.

Mingel med två medlemmar från EAF.

Lördagen den 10 mars

Lördagen inleddes med ett inspirerande föredrag av kyrkoherde Valter Frykselius från Arvika. Valter kåserade kring kosmos med hjälp av Hubblebilder. Bilderna som visades var från det så kallade Hubbleprojektet.

Hubbleprojektet är ett FN projekt som tillhandahåller material i form av en CD som kan beställas från kontoret i Wien.

Valter visade många vackra bilder bl.a. av Malströmsgalaxen M51, Ringnebulosan M57 och Krabbnebulosan M1.

Han berättade också om en skrivelse till stiftet angående äskandet av pengar för att starta ett kosmosprojekt. Svaret från stiftet blev att kosmos inte var en stiftsangelägenhet utan en församlingsangelägenhet!

Margareta Westlunds Priset

Nästa punkt på programmet var utdelningen av Margareta Westlunds Priset till Gregor Duszanicz. Gregor har under 2006 upptäckt hela 3 st. supernovor. Det är en bedrift med internationell uppmärksamhet.

SAAF ordförande Johan Warell överlämnade priset.

SAAF ordförande Johan Warell till vänster och Gregor till höger.

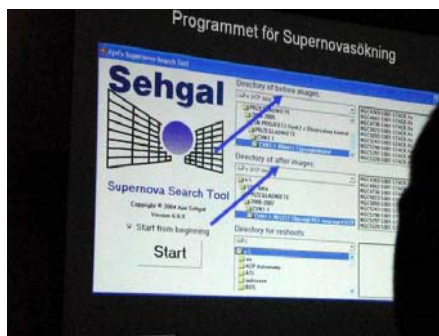
Gregor har sedan 2002 haft ett hobbyprojekt i stort format på gång.

Projektet kallas Supernova Söknings Projektet, SSP. Gregor använder en CCD kamera tillsammans med sitt stora 32 cm spegelteleskop. Det är ett flertal moment i sitt arbete med att finna supernovor som måste klaffa och Gregor har utvecklat en långtgående teknik för att uppnå dessa fantastiska resultat.

I projektet ingår följande moment:

- Automatisering
- Robofokus för fokusering
- Specialbyggd astrograf med fokalförhållandet F3.3
- Fotografera så många galaxer som möjligt
- Anpassa exponeringstiderna
- Använda programmet "The Sky" för att finna galaxer.
- Använda programmet "ACP" med observationslistor
- Använda programmet "Seghal Supernova Search" som stöd.

- CCD kamera Starlight Xpress MX716
- Använda programmet "Minor Planet Checker"

Tipspromenaden

Efter detta var det dags för den traditionella tipspromenaden med 20 frågor.

I samband med den följande lunchen utdelades tre stycken fina priser i form av tavlor målade av Jan Sandström.

Första priset gick till Anders Wettergren som lyckades skrapa ihop 18 av 20 möjliga poäng.

Lars Hermansson på andra plats fick 15 poäng och tredje priset gick till Joel Jonsson med 13 poäng. Joel är EAF medlem och det är med stor glädje som vi gratulerar honom till priset.

30 tums teleskop

Vid entrén till vandrarhemmet fanns stommen till ett 30 tums teleskop utställt.

Projektet har hittills pågått i två år och beräknas vara klart för "first light" om ca tre år.

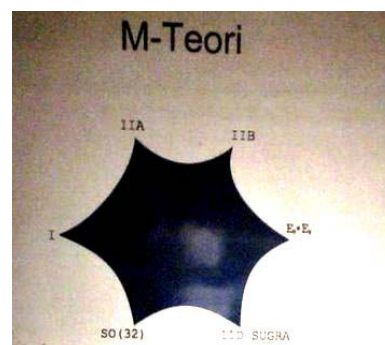
Ett 30 tums spegelteleskop med fackverkstrukturen som ska hålla upp spegelsystemet. Lars Engström t.v. och Mats Yderstig t.h.

Kosmologiföredrag

På eftermiddagen fick vi höra ett längre föredrag av doktorand Jonas Björnsson från Karlstads Universitet. Ämnet var kosmologi och strängteori där huvuddelen av föredraget ägnades åt atomen och den grundläggande våg- och partikeldualiteten.

Strängteorin introducerades kortfattat. Nedanstående bild illustrerar den så kallade M-teorin som är ett sätt att beskriva fem versioner av strängteorin i en sammanhängande modell.

Det stora projektet LHC "Large Hadron Collider" som drivs i Cern beskrevs kortfattat. LHC är en jättelik cirkulär partikelaccelerator. Förhoppningarna är mycket stora angående vad man ska kunna påvisa med LHC. Följande delar nämndes i föredraget:

- Extra dimensioner
- Higgs partikel
- Supersymmetri
- Mörk materia
- Mörk energi

Kvällen

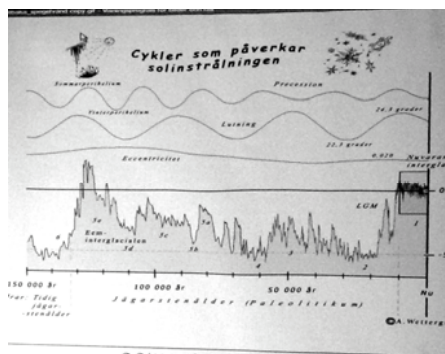
På lördagskvällen var det åter dags för försäljning av prylar och böcker.

Senare på kvällen så klarnade vädret upp och observationerna kunde komma igång. Ett tiotal teleskop med observatörer ägnade sig åt framför allt "deep sky" objekt, vad jag kunde se.

Söndagen den 11 mars

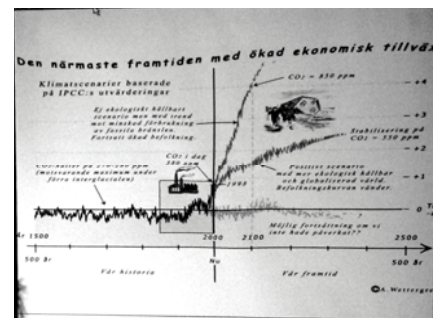
På söndag förmiddag hölls ett föredrag av Anders Wettergren. Anders är meteorolog till vardags vid

SMHI i Norrköping. Det var ett intressant och aktuellt föredrag om solens eventuella påverkan på jordens klimat. Anders hade med sig ett 20-tal bilder som visade statistik för solfläckar, medeltemperaturer, koldioxidhalt m.m. för en lång tidsperiod tillbaka.

Komplexiteten i klimatvariationerna är mycket stor och någon entydig förklaring eller modell finns inte idag. Forskningsinsatserna är stora, och vissa framsteg har gjorts under senare år. Det finns ett bevisat samband mellan solfläcksaktivitet och kosmisk strålning. Anders reflektioner och teorier var att solen inte hade någon avgörande påverkan på klimatet, en teori som

nyligen har fått stöd från flera forskare. Anders beskrev det hela som en mängd olika parametrar vilka påverkar klimatet och samverkar på ett intrikat sätt. Bl.a. är excentriciteten i jordbanan en faktor vars cykler påverkar solinstrålningen. Koldioxidhalten i atmosfären är en växthusgas och ingår som en av dessa klimatpåverkande parametrar.

Detta var den sista aktiviteten på Värmlands Star Party.

Därmed vara det bara att ta farväl och se fram emot nästa års arrangemang som är planerat till den 29 februari 2008.

Universum – Ett evolutionärt perspektiv

UNDER DE SENARE åren har det på allvar dykt upp ett fenomen, som så mycket annat, på gott och ont, i vårt moderna västerländska perspektiv, har sina rötter i USA. Det är kreationismen eller läran om "intelligent design". I korthet går det ut på att förneka evolutionen, alltså läran om den ständiga utvecklingen i både kosmos och inom t.ex. biologin. Istället hävdar kreationisterna, åtminstone flertalet, att universum, och därmed i förlängningen också vår jord, skapades år 4004 f. Kr. Precis som biskop Usher på Irland på 1600-talet hämtar de sina argument från kungagenealogierna i Gamla Testamentet. Med andra ord hävdar de på fullt allvar att vår Bibel ska läsas och uppfattas rent bokstavligt. NATURLIGTVIS HAR DE sin fulla rätt att tro vad de vill. Det allvarliga är emellertid att deras propaganda är av det mer aggressiva slaget. I USA och i förlängningen även här i Sverige kräver de att läran om "intelligent design" ska föras in i skolans läroplan och presenteras som ett fullt likvärdigt alternativ till naturvetenskapen. Bortsett från att det skulle gå stick i stäv med den mängd kunskap om vårt universum som faktiskt naturvetenskapen och ast-

ronomin har försett oss med, så kan man ana dunklare och grumligare motiv på dju-pet. Eftersom kreationism i likhet med mycken annan s.k. ny-andlighet bygger mycket starkt på auktoritetstro, så är den faktiskt ett hot mot pluralism och mångsidighet. Vetenskapen anser sig (tack och lov), inte ha svar på allt, och kommer väl aldrig att få. Men hur det nu är så lagras och byggs utvecklingen på, på gott och ont. Men kunskap i sig själv kan aldrig vara skadlig. Det är faktiskt vi människor som bestämmer hur den används. Därför är ett kritiskt, självständigt tänkande och ifrågasättande av dogmer ett sundhetstecken, åtminstone i den världsbild som jag personligen omfattar.

FRÅGAN VI I slutändan måste ställa till oss själva är om vi vill att vi själva och våra barn ska utvecklas till kritiska, självständiga tänkare, eller till auktoritetstroende automater?

JAN SANDSTRÖM

Jan Sandström är en hängiven "deep sky" observatör och medarrangör av Värmland Star Party.